ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ദശമസ്കന്ധേ നവതിതമോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ദശമസ്കന്ധേ നവതിതമോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
സുഖം സ്വപുർയാം നിവസൻ ദ്വാരകായാം ശ്രിയഃ പതിഃ ।
സർവസമ്പത്സമൃദ്ധായാം ജുഷ്ടായാം വൃഷ്ണിപുംഗവൈഃ ॥ **1** ॥

സ്ത്രീഭിശ്ചോത്തമവേഷാഭിർനവയൗവനകാന്തിഭിഃ ।
കന്ദുകാദിഭിർഹർമ്യേഷു ക്രീഡന്തീഭിസ്തഡിദ്യുഭിഃ ॥ **2** ॥

നിത്യം സങ്കുലമാർഗായാം മദച്യുദ്ഭിർമതംഗജൈഃ ।
സ്വലങ്കൃതൈർഭടൈരശ്വൈ രഥൈശ്ച കനകോജ്ജ്വലൈഃ ॥ **3** ॥

ഉദ്യാനോപവനാഢ്യായാം പുഷ്പിതദ്രുമരാജിഷു ।
നിർവിശദ്ഭൃംഗവിഹഗൈർനാദിതായാം സമന്തതഃ ॥ **4** ॥

രേമേ ഷോഡശസാഹസ്രപത്നീനാമേകവല്ലഭഃ ।
താവദ്വിചിത്രരൂപോഽസൗ തദ്ഗൃഹേഷു മഹർദ്ധിഷു ॥ **5** ॥

പ്രോത്ഫുൽലോത്പലകഹ്ലാരകുമുദാംഭോജരേണുഭിഃ ।
വാസിതാമലതോയേഷു കൂജദ്ദ്വിജകുലേഷു ച ॥ **6** ॥

വിജഹാര വിഗാഹ്യാംഭോ ഹ്രദിനീഷു മഹോദയഃ ।
കുചകുങ്കുമലിപ്താംഗഃ പരിരബ്ധശ്ച യോഷിതാം ॥ **7** ॥

ഉപഗീയമാനോ ഗന്ധർവൈർമൃദംഗപണവാനകാൻ।
വാദയദ്ഭിർമുദാ വീണാം സൂതമാഗധവന്ദിഭിഃ ॥ **8** ॥

സിച്യമാനോഽച്യുതസ്താഭിർഹസന്തീഭിഃ സ്മ രേചകൈഃ।
പ്രതിഷിഞ്ചൻ വിചിക്രീഡേ യക്ഷീഭിർയക്ഷരാഡിവ ॥ **9** ॥

താഃ ക്ലിന്നവസ്ത്രവിവൃതോരുകുചപ്രദേശാഃ
സിഞ്ചന്ത്യ ഉദ്ധൃതബൃഹത്കബരപ്രസൂനാഃ।
കാന്തം സ്മ രേചകജിഹീരഷയോപഗുഹ്യ
ജാതസ്മരോത്സവലസദ്വദനാ വിരേജുഃ ॥ **10** ॥

കൃഷ്ണസ്തു തത്സ്തനവിഷജ്ജിതകുങ്കുമസ്രക്
ക്രീഡാഭിഷംഗധുതകുന്തലവൃന്ദബന്ധഃ।
സിഞ്ചൻ മുഹുർയുവതിഭിഃ പ്രതിഷിച്യമാനോ
രേമേ കരേണുഭിരിവേഭപതിഃ പരീതഃ ॥ **11** ॥

നടാനാം നർതകീനാം ച ഗീതവാദ്യോപജീവിനാം।
ക്രീഡാലങ്കാരവാസാംസി കൃഷ്ണോഽദാത്തസ്യ ച സ്ത്രിയഃ ॥ **12** ॥

കൃഷ്ണസ്യൈവം വിഹരതോ ഗത്യാലാപേക്ഷിതസ്മിതൈഃ।
നർമക്ഷ്വേലിപരിഷ്വംഗൈഃ സ്ത്രീണാം കില ഹൃതാ ധിയഃ ॥ **13** ॥

ഊചുർമുകുന്ദൈകധിയോഽഗിര ഉൻമത്തവജ്ജഡം।
ചിന്തയന്ത്യോഽരവിന്ദാക്ഷം താനി മേ ഗദതഃ ശൃണു ॥ **14** ॥

മഹിഷ്യ ഊചുഃ
കുരരി വിലപസി ത്വം വീതനിദ്രാ ന ശേഷേ
സ്വപിതി ജഗതി രാത്ര്യാമീശ്വരോ ഗുപ്തബോധഃ।
വയമിവ സഖി കച്ചിദ് ഗാഢനിർഭിന്നചേതാ
നലിനനയനഹാസോദാരലീലേക്ഷിതേന ॥ **15** ॥

നേത്രേ നിമീലയസി നക്തമദൃഷ്ടബന്ധു -
സ്ത്വം രോരവീഷി കരുണം ബത ചക്രവാകി।
ദാസ്യം ഗതാ വയമിവാച്യുതപാദജുഷ്ടാം
കിം വാ സ്രജം സ്പൃഹയസേ കബരേണ വോഢും ॥ **16** ॥

ഭോ ഭോഃ സദാ നിഷ്ടനസേ ഉദന്വ -
ന്നലബ്ധനിദ്രോഽധിഗതപ്രജാഗരഃ।
കിം വാ മുകുന്ദാപഹൃതാത്മലാംഛനഃ
പ്രാപ്താം ദശാം ത്വം ച ഗതോ ദുരത്യയാം ॥ **17** ॥

ത്വം യക്ഷ്മണാ ബലവതാസി ഗൃഹീത ഇന്ദോ
ക്ഷീണസ്തമോ ന നിജദീധിതിഭിഃ ക്ഷിണോഷി।
കച്ചിൻമുകുന്ദഗദിതാനി യഥാ വയം ത്വം
വിസ്മൃത്യ ഭോഃ സ്ഥഗിതഗീരുപലക്ഷ്യസേ നഃ ॥ **18** ॥

കിന്ത്വാചരിതമസ്മാഭിർമലയാനില തേഽപ്രിയം।
ഗോവിന്ദാപാംഗനിർഭിന്നേ ഹൃദീരയസി നഃ സ്മരം ॥ **19** ॥

മേഘ ശ്രീമംസ്ത്വമസി ദയിതോ യാദവേന്ദ്രസ്യ നൂനം
ശ്രീവത്സാങ്കം വയമിവ ഭവാൻ ധ്യായതി പ്രേമബദ്ധഃ।
അത്യുത്കംഠഃ ശബലഹൃദയോഽസ്മദ്വിധോ ബാഷ്പധാരാഃ
സ്മൃത്വാ സ്മൃത്വാ വിസൃജസി
മുഹുർദുഃഖദസ്തത്പ്രസംഗഃ ॥ **20** ॥

പ്രിയരാവപദാനി ഭാഷസേ മൃത -
സഞ്ജീവികയാനയാ ഗിരാ।
കരവാണി കിമദ്യ തേ പ്രിയം
വദ മേ വൽഗിതകംഠ കോകില ॥ **21** ॥

ന ചലസി ന വദസ്യുദാരബുദ്ധേ
ക്ഷിതിധര ചിന്തയസേ മഹാന്തമർഥം।
അപി ബത വസുദേവനന്ദനാംഘ്രിം
വയമിവ കാമയസേ സ്തനൈർവിധർതും ॥ **22** ॥

ശുഷ്യദ്ധ്രുദാഃ കർശിതാ ബത സിന്ധുപത്ന്യഃ
സമ്പ്രത്യപാസ്തകമലശ്രിയ ഇഷ്ടഭർതുഃ।
യദ്വദ് വയം മധുപതേഃ പ്രണയാവലോക -
മപ്രാപ്യ മുഷ്ടഹൃദയാഃ പുരുകർശിതാഃ സ്മ ॥ **23** ॥

ഹംസ സ്വാഗതമാസ്യതാം പിബ പയോ
ബ്രൂഹ്യംഗ ശൗരേഃ കഥാം
ദൂതം ത്വാം നു വിദാമ കച്ചിദജിതഃ
സ്വസ്ത്യാസ്ത ഉക്തം പുരാ।
കിം വാ നശ്ചലസൗഹൃദഃ സ്മരതി തം
കസ്മാദ് ഭജാമോ വയം
ക്ഷൗദ്രാലാപയ കാമദം ശ്രിയമൃതേ
സൈവൈകനിഷ്ഠാ സ്ത്രിയാം ॥ **24** ॥

ഇതീദൃശേന ഭാവേന കൃഷ്ണേ യോഗേശ്വരേശ്വരേ।
ക്രിയമാണേന മാധവ്യോ ലേഭിരേ പരമാം ഗതിം ॥ **25** ॥

ശ്രുതമാത്രോഽപി യഃ സ്ത്രീണാം പ്രസഹ്യാകർഷതേ മനഃ।
ഉരുഗായോരുഗീതോ വാ പശ്യന്തീനാം കുതഃ പുനഃ ॥ **26** ॥

യാഃ സമ്പർയചരൻ പ്രേമ്ണാ പാദസംവാഹനാദിഭിഃ।
ജഗദ്ഗുരും ഭർതൃബുദ്ധ്യാ താസാം കിം വർണ്യതേ തപഃ ॥ **27** ॥

ഏവം വേദോദിതം ധർമമനുതിഷ്ഠൻ സതാം ഗതിഃ।
ഗൃഹം ധർമാർഥകാമാനാം മുഹുശ്ചാദർശയത് പദം ॥ **28** ॥

ആസ്ഥിതസ്യ പരം ധർമം കൃഷ്ണസ്യ ഗൃഹമേധിനാം।
ആസൻ ഷോഡശസാഹസ്രം മഹിഷ്യശ്ച ശതാധികം ॥ **29** ॥

താസാം സ്ത്രീരത്നഭൂതാനാമഷ്ടൗ യാഃ പ്രാഗുദാഹൃതാഃ।
രുക്മിണീപ്രമുഖാ രാജംസ്തത്പുത്രാശ്ചാനുപൂർവശഃ ॥ **30** ॥

ഏകൈകസ്യാം ദശ ദശ കൃഷ്ണോഽജീജനദാത്മജാൻ।
യാവത്യ ആത്മനോ ഭാർയാ അമോഘഗതിരീശ്വരഃ ॥ **31** ॥

തേഷാമുദ്ദാമവീർയാണാമഷ്ടാദശ മഹാരഥാഃ।
ആസന്നുദാരയശസസ്തേഷാം നാമാനി മേ ശൃണു ॥ **32** ॥

പ്രദ്യുമ്നശ്ചാനിരുദ്ധശ്ച ദീപ്തിമാൻ ഭാനുരേവ ച।
സാംബോ മധുർബൃഹദ്ഭാനുശ്ചിത്രഭാനുർവൃകോഽരുണഃ ॥ **33** ॥

പുഷ്കരോ വേദബാഹുശ്ച ശ്രുതദേവഃ സുനന്ദനഃ।
ചിത്രബാഹുർവിരൂപശ്ച കവിർന്യഗ്രോധ ഏവ ച ॥ **34** ॥

ഏതേഷാമപി രാജേന്ദ്ര തനുജാനാം മധുദ്വിഷഃ।
പ്രദ്യുമ്ന ആസീത് പ്രഥമഃ പിതൃവദ് രുക്മിണീസുതഃ ॥ **35** ॥

സ രുക്മിണോ ദുഹിതരമുപയേമേ മഹാരഥഃ।
തസ്മാത് സുതോഽനിരുദ്ധോഽഭൂന്നാഗായുതബലാൻവിതഃ ॥ **36** ॥

സ ചാപി രുക്മിണഃ പൗത്രീം ദൗഹിത്രോ ജഗൃഹേ തതഃ।
വജ്രസ്തസ്യാഭവദ് യസ്തു മൗസലാദവശേഷിതഃ ॥ **37** ॥

പ്രതിബാഹുരഭൂത്തസ്മാത് സുബാഹുസ്തസ്യ ചാത്മജഃ।
സുബാഹോഃ ശാന്തസേനോഽഭൂച്ഛതസേനസ്തു തത്സുതഃ ॥ **38** ॥

ന ഹ്യേതസ്മിൻ കുലേ ജാതാ
അധനാ അബഹുപ്രജാഃ।

അൽപായുഷോഽൽപവീർയാശ്ച
അബ്രഹ്മണ്യാശ്ച ജജ്ഞിരേ ॥ **39** ॥

യദുവംശപ്രസൂതാനാം പുംസാം വിഖ്യാതകർമണാം ।
സംഖ്യാ ന ശക്യതേ കർതുമപി വർഷായുതൈർനൃപ ॥ **40** ॥

തിസ്രഃ കോട്യഃ സഹസ്രാണാമഷ്ടാശീതിശതാനി ച ।
ആസൻ യദുകുലാചാര്യാഃ കുമാരാണാമിതി ശ്രുതം ॥ **41** ॥

സംഖ്യാനം യാദവാനാം കഃ കരിഷ്യതി മഹാത്മനാം ।
യത്രായുതാനാമയുതലക്ഷേണാസ്തേ സ ആഹുകഃ ॥ **42** ॥

ദേവാസുരാഹവഹതാ ദൈതേയാ യേ സുദാരുണാഃ ।
തേ ചോത്പന്നാ മനുഷ്യേഷു പ്രജാ ദൃപ്താ ബബാധിരേ ॥ **43** ॥

തന്നിഗ്രഹായ ഹരിണാ പ്രോക്താ ദേവാ യദോഃ കുലേ ।
അവതീർണാഃ കുലശതം തേഷാമേകാധികം നൃപ ॥ **44** ॥

തേഷാം പ്രമാണം ഭഗവാൻ പ്രഭുത്വേനാഭവദ്ധരിഃ ।
യേ ചാനുവർതിനസ്തസ്യ വവൃധുഃ സർവയാദവാഃ ॥ **45** ॥

ശയ്യാസനാടനാലാപക്രീഡാസ്നാനാദികർമസു ।
ന വിദുഃ സന്തമാത്മാനം വൃഷ്ണയഃ കൃഷ്ണചേതസഃ ॥ **46** ॥

തീർഥം ചക്രേ നൃപോനം യദജനി യദുഷു
സ്വഃസരിത്പാദശൗചം
വിദ്വിദ്സ്നിഗ്ധാഃ സ്വരൂപം യയുരജിതപരാ
ശ്രീർയദർഥേഽന്യയത്നഃ ।
യന്നാമാമംഗലഘ്നം ശ്രുതമഥ ഗദിതം
യത്കൃതോ ഗോത്രധർമഃ

കൃഷ്ണസ്യൈതന്ന ചിത്രം ക്ഷിതിഭരഹരണം
കാലചക്രായുധസ്യ ॥ **47** ॥

ജയതി ജനനിവാസോ ദേവകീജൻമവാദോ
യദുവരപരിഷത്സ്വൈർദോർഭിരസ്യന്നധർമം ।
സ്ഥിരചരവൃജിനഘ്നഃ സുസ്മിതശ്രീമുഖേന
വ്രജപുരവനിതാനാം വർധയൻ കാമദേവം ॥ **48** ॥

ഇത്ഥം പരസ്യ നിജവർത്മരിരക്ഷയാഽഽത്ത -
ലീലാതനോസ്തദനുരൂപവിഡംബനാനി ।
കർമാണി കർമകഷണാനി യദൂത്തമസ്യ
ശ്രൂയാദമുഷ്യ പദയോരനുവൃത്തിമിച്ഛൻ ॥ **49** ॥

മർത്യസ്തയാനുസവമേധിതയാ മുകുന്ദ -
ശ്രീമത്കഥാശ്രവണകീർതനചിന്തയേതി ।
തദ്ധാമ ദുസ്തരകൃതാന്തജവാപവർഗം
ഗ്രാമാദ് വനം ക്ഷിതിഭുജോഽപി യയുർയദർഥാഃ ॥ **50** ॥

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ
വൈയാസിക്യാമഷ്ടാദശസാഹസ്ര്യാം പാരമഹംസ്യാം
സംഹിതായാം ദശമസ്കന്ധേ ഉത്തരാർധേ
ശ്രീകൃഷ്ണചരിതാനുവർണനം നാമ നവതിതമോഽധ്യായഃ ॥